

כ"ו באדר, התשפ"ה
26/03/2025
אסמכתא : 70252225
חוזר מס' : 237/2025

לכבוד:

מנהלות האֶחִיּוֹת במערך האשפוז
מנהלות האֶחִיּוֹת במערך הקהילה
מנהלות בתי ספר וראשי חוגים לאחיות

נושא: אמות מידה לתפקיד אחים ואחיות מוסמכים במתארי שיקום באשפוז ובקהילה

רקע

השיקום הרפואי הינו תהליך טיפול מתמשך של מטופל שתפקודו התדרדר או נפגע במקרים של מחלה או חבלה ומטרתו להביא לשיפור תפקודים מוטוריים, קוגניטיביים, חושיים ורגשיים במטרה להרחיב את עצמאותו ככל הניתן ולשלבם במסגרות הבית, הקהילה, החברה והעבודה תוך כדי שמירה על אורח חיים פעיל ובריא ככל הניתן.

מסגרת השיקום תקבע בהתחשב במצבו הרפואי והתפקודי של המטופל, מצבו המשפחתי והסוציאלי, הרצונות והמשאבים העומדים לרשותו ולרשות משפחתו.

השיקום הרפואי בישראל מהווה חלק מרכזי במערכת הבריאות ומתבצע על ידי צוות רב מקצועי הכולל רופאים, אחיות, פיזיותרפיסטים, מרפאים בעיסוק, קלינאי תקשורת, תזונאים, עובדים סוציאליים, פסיכולוגים ועוד.

שירותי השיקום ניתנים במגוון מסגרות, כולל אשפוז בבתי חולים שיקומיים, מחלקות שיקום בבתי חולים כללים ומרכזי שיקום בקהילה לרבות שיקום בבית המטופל.

אחים ואחיות מוסמכים הינם בעלי תפקיד מרכזי ומוביל בקידום רווחה גופנית ורגשית בתהליך השיקום. תפקידם מתמקד בסיוע למטופלים בהתמודדות עם בעיות בריאות, בהפחתת התלות בזולת ובמיצוי הפוטנציאל הבריאותי של כל מטופל. מעורבותם בתהליך השיקום תורמת לשיפור משמעותי באיכות החיים של המטופלים, קידום שיתוף הפעולה עם תוכניות הטיפול, הפחתת סיבוכים והקלה של העומס על בני המשפחה.

מטרה

הגדרת תחומי פעילות וסמכות אחים ואחיות מוסמכים במערך השיקום באשפוז ובקהילה (מחלקות שיקום, מרכזי שיקום יום ומערך שיקום בקהילה/בית המטופל).

הגדרות

שיקום במערך האשפוז: שיקום רב מקצועי הניתן במסגרת אשפוז כגון: מחלקות שיקום בבית חולים כללי, מחלקות אשפוז בבית חולים שיקומי ומחלקות לגריאטריה שיקומית.

שיקום יום רב מקצועי: מרכז לטיפול יום שיקומי המעניק טיפול שיקומי ע"י צוות רב מקצועי. הטיפול ניתן כשירות אמבולטורי בקהילה או בבית חולים ומיועד לכלל האוכלוסייה הנזקקת לשיקום ללא צורך באשפוז 24 שעות ביממה.

שיקום בית: שיקום הניתן למטופל בביתו או למרותק בית על פי קריטריונים אשר עונה לצרכיו השיקומיים והתפקודיים. הטיפול ניתן בבית המטופל על ידי צוות רב מקצועי שיקומי.

תחומי פעילות אחים ואחיות מוסמכים במתארי השיקום באשפוז ובקהילה

תפקיד האחים והאחיות בשיקום מתייחס לשיקום באשפוז/ מרכזי שיקום יום/ שיקום בקהילה / שיקום בית

- זיהוי מוקדם של בעיות רפואיות ומצבי חירום רפואיים ומתן מענה בהתאם
- התאמת תוכנית הטיפול למצב הרפואי של המטופל, אורח חייו ויעדי השיקום שנקבעו לאבטחת בריאות פיזית, רגשית וחברתית
- עדכון שוטף של התוכנית בהתאם לשינויים במצבו הפיזי של המטופל
- קידום ידע ומיומנויות לטיפול עצמי
- תרגול מיומנויות תפקודיות
- הפעלה והעצמת המטופל ועידוד מסוגלות עצמית
- ליווי מטופלים ומשפחותיהם בתהליך השיקום תוך תמיכה רגשית במצבי משבר
- הפניית המטופל לבדיקות בהתאם לסמכויות ועל פי רמת הכשרה
- שותפות פעילה/הובלה ישיבות צוות שוטפות עם הצוות הרב מקצועי שיקומי לדיון במטרות הטיפוליות ותוכניות השיקום עבור המטופל
- הדרכות פרטניות וקבוצתיות למטופלים ובני משפחותיהם או מטפלים עיקריים בנושאים כמו מניעת נפילות, מניעה וטיפול בפצעים, איזון כאב, ניהול תרופות, שליטה על סוגרים, שיפור אורח חיים ועוד ככל הנדרש
- הבטחת המשכיות טיפולית במעברים בכל שלבי השיקום, תוך שמירה על רצף טיפולי ומניעת סיבוכים
- השתתפות בפעילויות מחקריות, פיתוח תכניות שיקום מתקדמות וקידום בריאות, שותפות בפיתוי יזמות וטכנולוגיות בשיקום

תיעוד ודיווח

תיעוד של כל שלבי הטיפול והמעקב, כולל שינויים במצב הבריאותי של המטופל יהווה חלק מהרשומה הרפואית

בברכה,

ד"ר שושי גולדברג
 אחות ראשית ארצית
 וראשת מנהל האֶחִיּוֹת

רשימת תפוצה:

המנהל הכללי
המשנה למנהל הכללי
הנהלה מורחבת
יו"ר הסתדרות האחים והאחיות בישראל
מנהלי בתי חולים
מנהלי אגפים רפואיים בקופות החולים
מנהלי מחוזות
קרפ"ר - צה"ל
קרפ"ר - שירות בתי הסוהר
קרפ"ר - משטרת ישראל
ראשי חוג לאֶקִיּוֹת
מנהלות בתי ספר לאֶקִיּוֹת